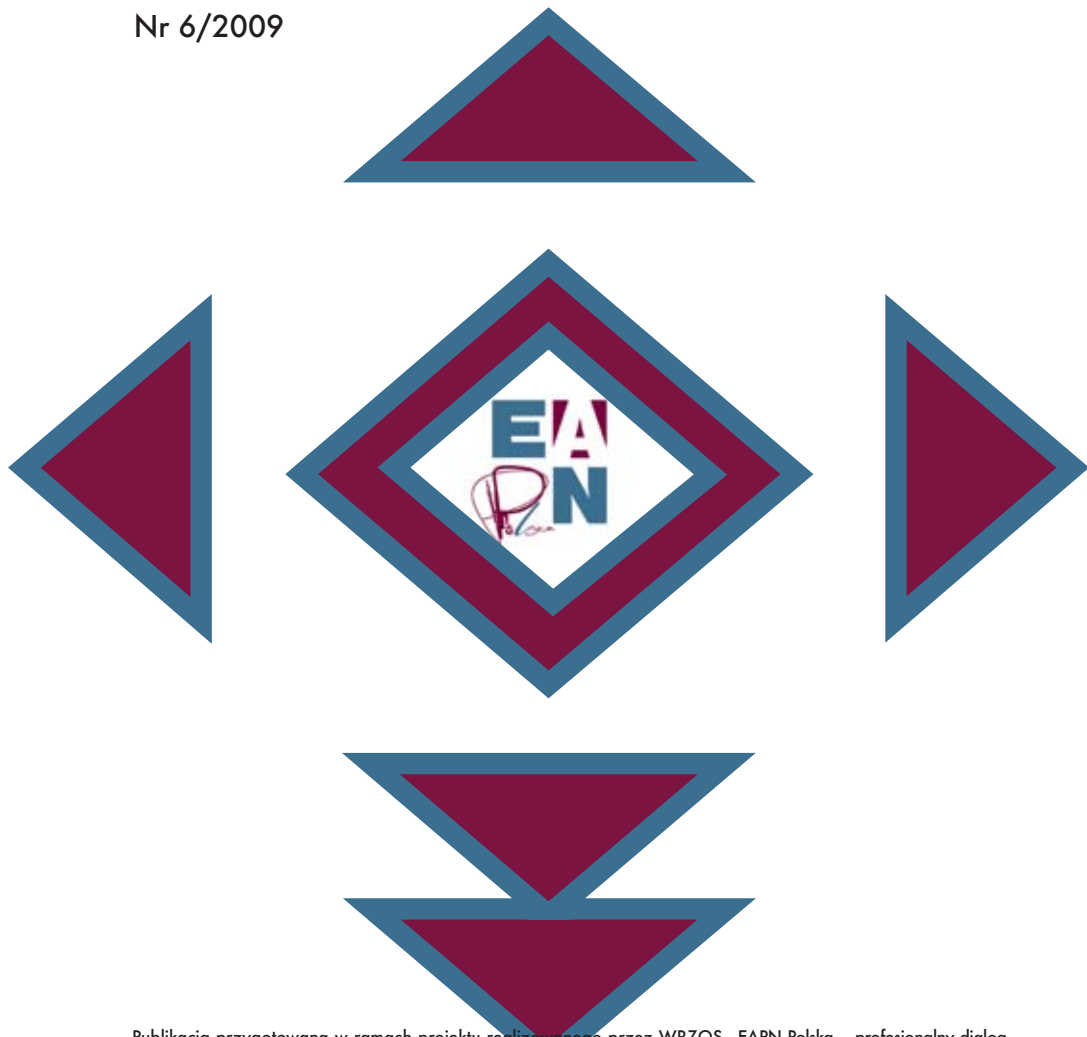

Biuletyn

Biuletyn Informacyjny Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu EAPN

Nr 6/2009

Publikacja przygotowana w ramach projektu realizowanego przez WRZOS „EAPN Polska – profesjonalny dialog na rzecz Europy Socjalnej” przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.

Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu EAPN Polska został powołany 1 lutego 2007 roku. Komitet jest niezarejestrowaną platformą i działa przy Wspólnocie Roboczej Związków Organizacji Socjalnych. W chwili obecnej do EAPN Polska przynależy 29 organizacji.

Celem Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu jest integrowanie krajowych organizacji na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Cele te realizuje m.in. poprzez: monitoring polskiej i europejskiej polityki społecznej; organizacje spotkań, debat, konferencji; przygotowywanie ekspertyz, biuletynów dotyczących problematyki integracji społecznej.

Polski Komitet EAPN działa na podstawie Regulaminu, który został przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne EAPN Polska.

Polski Komitet EAPN jest członkiem European Anti-Poverty Network – EAPN (Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu) z siedzibą w Brukseli. EAPN został utworzony w 1990 roku i składa się z przedstawicieli krajowych sieci organizacji działających na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu (obecnie 25 sieci narodowych) oraz europejskich organizacji działających w tym obszarze (obecnie 28 sieci należy do EAPN).

1. Podsumowanie projektu „EAPN Polska – profesjonalny dialog na rzecz Europy Socjalnej”

Od września 2008 roku do końca listopada 2009 Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych realizowała projekt pt: „EAPN Polska – profesjonalny dialog na rzecz Europy Socjalnej”. Projekt finansowany był przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.

Celem projektu było stworzenie profesjonalnej platformy dialogu, m.in. poprzez zwiększenie zdolności organizacji pozarządowych w prowadzeniu dyskusji nad dokumentami oraz projektami, które dotyczą polityki społecznej. Działanie to miało na celu popularyzację problematyki społecznej wśród organizacji pozarządowych, pomoc tym organizacjom w wypracowaniu stanowisk i opinii – również na polu europejskim.

W ramach projektu:

- Odkonduło się 10 spotkań Rady Wykonawczej EAPN (planowano 7)
- Odkonduło 8 spotkań Rady Ekspertów Społecznych (planowano 6)
- Odkonduły się 3 spotkania ewaluacyjne
- Przygotowano stronę internetową www.eapn.org.pl
- Wydano ulotki informacyjne o EAPN Polska
- Wydano „Przewodnik po europejskiej polityce społecznej”
- Wydano 6 Biuletynów Informacyjnych
- Odkonduły się 2 debaty:
 - 20.09.2008, „Integracja społeczna w kontekście europejskim” w ramach Ogólnopolskiego Forum Organizacji Pozarządowych,
 - 27.05.2009, „Walka z ubóstwem w centrum europejskich działań” z kandydatami do Parlamentu Europejskiego.
- 8 października 2009 odkonduła się konferencja podsumowująca projekt „Prawa i szanse osób ubogich” z udziałem przedstawicieli EAPN Europa i EAPN Norwegia.
- Przygotowano 10 ekspertyz:
 1. Europejska polityka antywykluczeniowa w Polsce, dr hab. Ryszard Szarfenberg
 2. Unia Europejska odnawia swoje społeczne zobowiązania, dr hab. Ryszard Szarfenberg

3. Przewodnik po europejskiej polityce społecznej, dr hab. Ryszard Szarfenberg
 4. Pomoc społeczna w Polsce – koncepcja i instrumenty, dr Piotr Broda-Wysocki
 5. Aby to o czym mówimy zmieniło nasze życie. O tym jak małe kroki mogą doprowadzić do większych zmian, Anna Osińska
 6. Ubóstwo w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej – podstawowe fakty i dane, Anna Szukiełojć-Bieńkuńska
 7. Potrzeba zmian w systemie opieki nad rodziną i dzieckiem, Maria Remiezowicz
 8. Polityka społeczna Norwegii wobec osób zagrożonych marginalizacją, Sissel Seim
 9. Minimalny dochód gwarantowany, dr hab. Ryszard Szarfenberg
 10. Niektóre problemy związane z systemem minimalnych dochodów w Polsce, dr Irena Wóycicka, dr Joanna Staręga-Piasek.
- Wszystkie ekspertyzy dostępne są na stronie www.eapn.org.pl

W momencie pisania wniosku aplikacyjnego do Polskiego Komitetu EAPN należało 20 organizacji. Założyliśmy, że uda nam się podwoić liczbę organizacji i na koniec listopada 2009 będzie ich 40. W ramach działań udało nam się zwiększyć liczbę organizacji do 29.

Działania kontynuowane będą w ramach projektu „EAPN Polska – razem na rzecz Europy Socjalnych”, na którego realizację WRZOS otrzymał wsparcie z Funduszu Inicjatyw Pozarządowych. Projekt trwać będzie do końca sierpnia 2010 roku i zakłada takie działania jak: kontynuowanie wydania Biuletynów Informacyjnych, spotkania Rady Wykonawczej i Rady Ekspertów Społecznych, przeprowadzenie dwóch debat.

2. Przygotowania do roku 2010

Wszystkie kraje wybrały Instytucje Wdrażające Rok 2010, które przygotowały Narodowe Programy Wdrażania Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym, które zostały zaakceptowane przez Komisję Europejską. Krajem, który nie przygotował takiego programu jest Łotwa. Tam działania organizowane będą przez Komisję Europejską. Większość programów jest dostępnych na stronie Komisji dotyczącej roku 2010: www.2010againstopoverty.eu. Niektóre z tych programów zakładają konieczność współfinansowania działań przez organizacje pozarządowe w wysokości nawet 50%, co oznacza, że środki mogą nie być dostępne dla małych organizacji. Ogłoszenia o konkursach na działania w roku 2010 do tej pory zostały ogłoszone w: Austrii, Belgii, Czechach, Francji, Irlandii, Luksemburgu, Niemczech, Polsce, Portugalii i Wielkiej Brytanii. Liczba złożonych wniosków waha

się od 50 w Wielkiej Brytanii do 400 w Polsce. Wyniki konkursu nie są jeszcze znane w żadnym kraju. Termin rozpoczęcia działań jest różny w poszczególnych krajach. Niektóre kraje rozpoczynają działania 1 stycznia 2010, inne na początku marca, kiedy to oczekiwane są pieniądze z Komisji Europejskiej.

Komisja Europejska

Komisja Europejska jest odpowiedzialna za koordynowane i wdrażanie działań roku 2010. Specjalny zespół roboczy dla roku 2010 został powołany w Departamencie ds. Zatrudnienia Komisji Europejskiej. Został powołany również Komitet Konsultacyjny składający się z przedstawicieli Instytucji Wdrażających z poszczególnych krajów. Dwóch przedstawicieli organizacji pozarządowych (w tym EAPN Europa) zostało zaproszonych na spotkanie tego Komitetu, które odbyło się w kwietniu oraz 8 października, kiedy to Komisja dyskutowała z przedstawicielami Instytucji Wdrażających na temat postępów w działaniach na rzecz przygotowań do roku 2010 oraz na temat strategii komunikacyjnej na rok 2010.

Strategia komunikacji Komisji Europejskiej

Komisja Europejska podpisała kontrakt z agencją medialną Mostra <http://www.mostra.com>, która to będzie odpowiedzialna za oficjalną komunikację w roku 2010. Agencja odpowiedzialna będzie również za opracowanie „wizerunku” roku 2010 na poziomach europejskim i krajowych, włączając w to przygotowanie plakatów, utworzenie strony internetowej we wszystkich językach, stworzenie sieci krajowych dziennikarzy, którzy będą podejmować tematy związane z prowadzonymi działaniami w roku 2010. Agencja ta będzie także dostarczać technicznego wsparcia dla Instytucji Wdrażających w zakresie zapewnienia obecności mediów podczas organizowanych wydarzeń, wsparcia w zakresie tworzenia strony internetowej, organizowania konferencji prasowych itp. poprzez krajowe odpowiedniki agencji Pleon <http://pleon.com>

Komisja Europejska powołała również Europejską Grupę Ekspertów Społecznych, w skład której wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na poziomie europejskim, lokalne i regionalne władze, partnerzy społeczni, agencje Unii Europejskiej, międzynarodowe organizacje, fundacje i think tanks. Do tej pory odbyły się dwa spotkania tej grupy, podczas których dyskutowana była strategia komunikacji, zaprezentowano pierwsze materiały promocyjne.

Organizacje pozarządowe działające na poziomie europejskim powołały również Radę Doradczą Pozarządowych Ekspertów w dziedzinie komunikacji. Podczas pierwszego spotkania tej grupy pod koniec października odbyła się dyskusja na

temat przygotowywanych materiałów informacyjnych, na temat zainteresowania mediów podczas krajowych „tygodni tematycznych”, czy wyboru „ambasadorów roku 2010”.

Główne działania planowane przez Komisję Europejską to:

- Wydarzenie medialne, 29 października 2009

W dniu 29 października 2009 miała miejsce w Brukseli konferencja „Ubóstwo – między rzeczywistością a postrzeganiem: wyzwanie komunikacyjne”, w której udział wzięło około 400 uczestników, głównie dziennikarze i inni partnerzy związani z mediami. Konferencja miała na celu zastanowienie się i dyskusję nad tym, jak ubóstwo jest postrzegane i opisywane i jaką rolę mogą pełnić media w przeciwdziałaniu stereotypom i zwalczaniu ubóstwa. W konferencji udział wzięli również przedstawiciele Instytucji Wdrażających oraz na ich zaproszenie przedstawiciele organizacji pozarządowych. Z Polski na zaproszenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej udział w konferencji wzięło 3 przedstawicieli reprezentujących: EAPN Polska, organizację zajmującą się osobami starszymi oraz młodzieżą.

- Konferencja otwierająca 21 stycznia 2010, Madryt (organizowana przy współpracy hiszpańskiej prezydencji)

- Konkurs dla dziennikarzy

Nagroda dla dziennikarzy planowana na rok 2010 jest podobna do tej w roku 2009 przyznanej w ramach kampanii antydyskryminacyjnej. Nagroda ta została wyznaczona za najlepszy artykuł mówiący o tym, jak dyskryminacja może doprowadzić do ubóstwa. EAPN Europa został poproszony przez Komisję Europejską do wytypowania po jednej osobie z każdego kraju, która wchodzi w skład jury przyznającego nagrody. Zwycięzca konkursu zostanie ogłoszony podczas konferencji otwierającej rok 2010 w styczniu w Madrycie.

- Wystawa sztuki

Komisja Europejska ma nadzieję na zgromadzenie wspólnych projektów (osoby doświadczające ubóstwa współpracujące z profesjonalnymi artystami). Prace te zostałyby pokazane podczas konferencji zamykającej obchody roku, w listopadzie 2010 w Brukseli.

- Wiosenny Europejski *Focus Week* (*Tydzień Tematyczny*) (24-30 maja 2010)

Komisja Europejska podchwyciła pomysł od organizacji pozarządowych zorganizowania dwóch „Tygodni Tematycznych”: wiosennego i jesienno. EAPN Europa poprosił Komisję o dołączenie się i wsparcie pomysłu zorganizowania 24 godzinnej emisji w mediach o problemie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Podczas wiosennego tygodnia miało odbyć się także Spotkanie Osób Doświadczających Ubóstwa, ale zostało ono przesunięte na koniec czerwca.

- Jesienny Europejski *Focus Week* (11-17 października 2010)

Ten tydzień będzie miał miejsce wokół Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem 17 października. Działania zaplanowane przez Komisję nie są jeszcze do końca znane. Coroczny Okrągły Stół Ubóstwa pod prezydencją belgijską będzie miał miejsce 14-15 października.

- Konferencja zamykająca obchody (organizowana przy udziale prezydencji belgijskiej w listopadzie 2010)

Pomysł jest taki, aby podczas konferencji zaprezentować wznowioną polityczną deklarację państw członkowskich Unii w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

EAPN wzmocnił również współpracę oraz otrzymał wstępne deklarację o włączeniu się w obchody roku od Parlamentu Europejskiego, Komitetu Społeczno-Ekonomicznego oraz Komitetu Regionów.

Przygotowania EAPN Europa do obchodów roku 2010

Seminaria EAPN:

EAPN zamierza zorganizować 3 wydarzenia związane z obchodami roku 2010:

- Konferencję o politycznym przesłaniu na rok 2010 w lutym 2010 w Dublinie.
- Seminarium o globalizacji i migracji na Cyprze w czerwcu 2010 (związane z Walnym Zebraniem EAPN).
- Konferencja o minimalnym dochodzie i standardach socjalnych w Belgii we wrześniu 2010.

Publikacje EAPN:

EAPN przygotowuje kilka publikacji związanych z podkreśleniem znaczenia roku 2010: o ubóstwie, o bogactwie, o adekwatności dochodu minimalnego oraz nową ulotkę EAPN. Inne plany zakładają przygotowania filmu zawierającego „dobre praktyki” przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, broszurki o partycypacji i rządzeniu w zakresie otwartej metody koordynacji oraz stworzenie „portretów” osób doświadczających ubóstwa i zamieszczenie ich na stronie internetowej.

Współpraca organizacji pozarządowych na poziomie europejskim

EAPN Europa kontynuuje koordynowanie szerszej koalicji organizacji pozarządowych na poziomie europejskim. Celem tej koalicji jest:

- Budowanie zrozumienia i wsparcia dla indywidualnych celów różnych sieci organizacji pozarządowych wobec roku 2010.
- Budowanie jak najbardziej możliwego konsensusu wśród organizacji pozarządowych na temat rezultatów roku 2010.
- Budowanie jak największego sojuszu różnych aktorów życia publicznego, aby zapewnić sukces roku 2010.

Grupa kontaktowa składa się z 40 sieci organizacji pozarządowych, które spotykają się co 3 miesiące. W skład mniejszej grupy roboczej wchodzi przedstawiciele 8 organizacji. Główne elementy tej współpracy to:

- Sformułowanie wspólnego politycznego przesłania i postulatów na rok 2010

Oprócz postulatów, które przygotowała każda z sieci europejskich udało się sformułować kilka wspólnych postulatów:

- przygotowanie kampanii podnoszącej świadomość o strukturalnych przyczynach ubóstwa oraz roli państwa w realizacji społecznych i ekonomicznych praw dla wszystkich;
- lokalne, narodowe i europejskie inwestowanie w ulepszenie dialogu z osobami bezpośrednio doświadczającymi ubóstwa i z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się tym problemem;
- silne polityczne przesłanie roku 2010 włączające nową Strategię Unii Europejskiej opartą o fundamentalne prawa, zapewnienie dostępnych i przystępnych usług użyteczności publicznej a także osiągnięcie prawdziwego postępu w realizacji dyrektywy dotyczącej programów dochodu minimalnego;
- stworzenie unijnego programu przeciwko ubóstwu i wykorzystanie funduszy strukturalnych na ten cel, aby podkreślić zobowiązanie Unii Europejskiej w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

- Wspieranie narodowych sieci

Koalicja stawia sobie za cel wspieranie i motywowanie narodowych sieci, aby włączyły się w działania i chce zapewnić im „bycie widzialnym” na poziomie narodowym w szczególności podczas „tygodni tematycznych”.

- Wspólna strona internetowa

Koalicja utworzyła wspólną stronę internetową www.endpoverty.eu, aby prezentować tam wszystkie działania prowadzone przez organizacje pozarządowe, ale także sytuację w każdym kraju i postulaty. Strona będzie zawierać informację o Europejskim Roku, sekcję poświęconą temu, czym jest ubóstwo, ludziom bezpośrednio doświadczającym problemu. Na stronie znajdzie się również wspólne przesłanie wszystkich organizacji pozarządowych, jak i poszczególnych organizacji. Będzie tam podstrona poświęcona poszczególnym krajom, kalendarz wydarzeń (krajowych, europejskich,

organizacji pozarządowych jak i Instytucji Wdrażających) i różne specyficzne kampanie prowadzone przez organizacje pozarządowe jak np. kampania EAPN o gwarantowanym dochodzie minimalnym, kampania FEANTSA o eliminacji problemu bezdomności czy kampania Eurochild o ubóstwie dzieci. Powstało też wspólne logo organizacji pozarządowych na rok 2010, które zostanie przetłumaczone na wszystkie języki. Strona internetowa i logo zostanie publicznie zaprezentowane w styczniu 2010 roku.

- Przewodnik dla mediów

W oparciu o wcześniej opublikowany przewodnik dla mediów przygotowany przez EAPN, została zaakceptowana nowa wersja tego przewodnika do użycia przez organizacje pozarządowe podczas obchodów roku 2010. Przewodnik zawiera generalne porady jak pracować z mediami, skierowane szczególnie do tych organizacji, które nie mają pieniędzy na zatrudnienie osób odpowiedzialnych za kontakt z mediami.

- Wiosenny Europejski „Focus Week”.

Tydzień ten będzie koncentrować się na wzroście świadomości i uwidocznieniu sytuacji dotyczącej problemu ubóstwa w Europie, głównie poprzez uwidocznieniu sytuacji w poszczególnych krajach członkowskich. Pomysłem jest 24 godzinna emisja w różnych mediach na temat ubóstwa. Innym pomysłem jest włączenie szkół i bibliotek do działań na rzecz podnoszenia świadomości o problemie.

- Jesienny Europejski „Focus Week”.

Celem jesiennych działań w Brukseli jest wywarcie presji na to, aby mieć polityczne rezultaty roku 2010. Organizacje pozarządowe planują zorganizować 12 października 2010 „ludzki łańcuch” oplatający instytucje europejskie w Brukseli. Celem jest zachęcenie członków Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej i innych europejskich instytucji, aby przyłączyli się do tego działania. W tym samym czasie niektóre z narodowych sieci EAPN planują zorganizować podobne działania, aby podkreślić znaczenie politycznych rezultatów roku 2010.

Narodowe Focus Week (Tygodnie Tematyczne)

Sieci narodowe należące do EAPN (z wyjątkiem Holandii i Łotwy) wybrały daty, kiedy uwaga całej Europy będzie skupiona na tych krajach. EAPN wspiera pomysł, aby Instytucje Wdrażające popierały działania podczas wybranych tygodni w danym kraju we współpracy z agencją komunikacyjną. Działania zaproponowane przez sieci w tych tygodniach to między innymi: warsztaty/seminaria, konferencje prasowe, artykuły prasowe, wywiady w mediach itp. Daty „Tygodni Tematycznych” w poszczególnych krajach:

Daty „Tygodni Tematycznych” w poszczególnych krajach:

Data	Kraj
1) 15-21 lutego	Irlandia
2) 22-28 lutego	Austria
3) 1-6 marca	Francja
4) 8-14 marca	Słowenia
5) 15-21 marca	Luksemburg
6) 22-28 marca	Węgry
7) 5-11 kwietnia	Malta
8) 12-18 kwietnia	Czechy
9) 19-25 kwietnia	Słowacja
10) 3-9 maja	Islandia
11) 17-23 maja	Polska
12) 24-30 maja	Europejski Focus Week
13) 31 maja-6 czerwca	Hiszpania
14) 21-27 czerwca	Niemcy
15) 28 czerwca-4 lipca	Bułgaria
16) 5-11 lipca	Rumunia
17) 29 sierpnia-5 września	Norwegia
18) 6-12 września	Estonia
19) 13-19 września	Litwa
20) 20-26 września	Belgia
21) 27 września-3 października	Wielka Brytania
22) 4-10 października	Portugalia
23) 11-17 października	Europejski Focus Week
24) 18-24 października	Cypr
25) 25-31 października	Szwecja
26) 1-7 listopada	Dania
27) 15-21 listopada	Włochy
28) 22-28 listopada	Finlandia

Działania w Polsce:

Krajowa Instytucja Wdrażająca, czyli Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w sierpniu 2009 ogłosiła konkurs na projekty działań w roku 2010. Wyniki konkursu nie są jeszcze znane. Pod koniec listopada doszło do spotkania Krajowej Instytucji Wdrażającej z firmą medialną United PR, która obsługuje rok 2010 w Polsce. Podczas spotkania odbyła się dyskusja nad wyborem „Ambasadorów Roku 2010”. Firma medialna poszukuje osób doświadczających ubóstwa, jak i celebrytów, którzy zgodziliby się wziąć udział w wydarzeniach w roku 2010. Rola Ambasadorów ma polegać na udziale w wydarzeniach krajowych (na każde wydarzenie 1-2 ambasadorów) oraz na umieszczeniu ich danych ze zdjęciem na stronie internetowej Roku. Ambasadorzy nie otrzymują wynagrodzenia, lecz refundację kosztów podróży i noclegów. Instytucja Wdrażająca kontaktowała się w tej sprawie z Polskim Komitetem EAPN. Zostały wysłane do Ministerstwa kandydatury zaproponowane przez organizacje członkowskie. Polski Komitet EAPN zaprezentował także Ministerstwu planowane działania (Krajowe Spotkanie Osób Doświadczających Ubóstwa, debaty z różnymi zainteresowanymi podmiotami) itp.

3. Priorytety dla polityki społecznej wobec najuboższych i wykluczonych opartej na idei praw człowieka i obywatela

Rada Ekspertów Społecznych działająca przy Polskim Komitecie EAPN postanowiła przygotować materiał, który stanowiłby wstęp do dyskusji dla EAPN Polska dotyczący priorytetów dla polityki społecznej wobec najuboższych i wykluczonych społecznie.

Państwo (czyli wybrani i zatrudnieni przez społeczeństwo politycy, urzędnicy i profesjonaliści) zobowiązane jest do poszanowania, ochrony i realizacji praw człowieka i obywatela, które zostały określone w ratyfikowanych przez nie międzynarodowych aktach prawnych, w konstytucji i w ustawach. Osoby najuboższe i wykluczone powinny cieszyć się pełnią tych praw we wszystkich ich aspektach, w tym prawem do szeroko rozumianej pomocy społecznej, jako że ich sytuacja oznacza, że zawiodły inne mechanizmy zapobiegawcze.

W dyskusji nad tym, od czego zależy poszanowanie, ochrona i realizacja praw osób najuboższych i wykluczonych eksperci z Rady Ekspertów Społecznych wykorzystali zestawienie przeszkód i barier w tym zakresie z raportu Mary Daly „Dostęp do praw socjalnych w Europie”.

Rodzaj	Przeszkody
Sformułowanie praw oraz adekwatność postanowień prawnych i innych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak precyzji w sformułowaniu prawa lub uprawnień 2. Ograniczenie praw do niektórych grup ludności 3. Luki w systemie ochrony socjalnej 4. Wyłączające warunki dostępu lub nabycia uprawnień 5. Niedostosowanie oferowanych programów świadczeń do potrzeb
Niedostateczne monitorowanie oraz przestrzeganie prawa	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczny monitoring • Niedostateczna ochrona przed brakiem realizacji praw • Dyskryminacja i/lub zróżnicowane traktowanie • Niedostateczna odpowiedzialność wobec użytkowników usług
Brak zasobów	<p><i>Po stronie świadczących usługi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające zasoby (finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe) • Niezapewnienie długofalowego dostępu do zasobów • Nierównowaga zasobów pomiędzy szczeblami administracji <p><i>Po stronie użytkowników i osób uprawnionych:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający poziom środków i umiejętności, w tym funduszy, wykształcenia, umiejętności osobistych, społecznych i kontaktów
W zakresie zarządzania i procedur	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentacja kompetencji pomiędzy szczeblami administracji oraz fragmentacja usług • Brak odpowiednich konsultacji i współdziałania z organizacjami pozarządowymi oraz użytkownikami • Skomplikowane procedury • Przeszkody wynikające ze sposobu oraz praktyki realizacji usług

<p>Informowanie i porozumiewanie się</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczny poziom oraz przepływ dokładnych informacji • Niewłaściwa forma oraz charakter dostarczanych informacji • Niedostateczne korzystanie z „nowych” lub alternatywnych kanałów informowania
<p>Przeszkody psychologiczne i społeczno-kulturowe</p>	<p><i>Po stronie świadczących usługi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Negatywne oczekiwania oraz nastawienie wobec pewnych grup • Stygmatyzacja pewnych grup • Brak zrozumienia kultur mniejszości <p><i>Po stronie użytkowników i osób uprawnionych:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Obawy i niepewność wywołana charakterem postępowania w sprawach świadczeń oraz miejsca ich udzielania • Niska samoocena • Przeszkody kulturowe
<p>Niewystarczająca uwaga poświęcana grupom i regionom znajdującym się w najgorszej sytuacji</p>	<p><i>Grupy znajdujące się w najgorszej sytuacji:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Występowanie grup zagrożonych, które mogą nie mieć „środków” koniecznych do uzyskania świadczeń i usług • Występowanie w tych grupach wielorakich, nakładających się na siebie trudności <p><i>Regiony znajdujące się w najgorszej sytuacji:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Występowanie regionów lub terenów dotkniętych wielorakimi problemami • Brak inwestowania w pewne społeczności i na pewnych obszarach • Przeszkody klimatyczne i geograficzne, których skutkiem jest odcięcie obszarów lub regionów

Kierunki działań, jakie zostały wskazane w raporcie „Dostęp do praw społecznych w Europie” to:

Rodzaj	Kierunki polityki
Sformułowanie praw i odpowiedni zapis rozwiązań prawnych i innych	<ul style="list-style-type: none"> • Uprawnienia powinny być wszechstronne i bezpośrednio sformułowane • Program działań w celu poprawy jakości świadczonych usług
Odpowiednie monitorowanie i stosowanie	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa monitorowania świadczenia usług • Ocena wpływu wszystkich polityk i propozycji na realizację praw • Karty praw użytkowników • Walka z dyskryminacją i/lub różnym traktowaniem • Stworzenie Krajowego Obserwatorium Praw Społecznych
Zasoby	<p><i>Po stronie świadczących usługi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie odpowiedniości i zapewnienie ciągłości zasobów (finansowanie, pracownicy, lokale i wyposażenie) • Zmniejszenie nierównowagi zasobów będących w dyspozycji różnych szczebli administracji <p><i>Po stronie osób uprawnionych i użytkowników:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Informowanie jednostek i wzmacnianie ich zdolności do domagania się realizacji ich praw społecznych • Zapewnienie odpowiedniej mediacji i pomocy
Zarządzanie i procedura	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie fragmentacji działań między szczeblami administracji i poszczególnymi usługami • Spowodowanie udziału organizacji pozarządowych, użytkowników i innych członków społeczeństwa obywatelskiego • Uprościć procedury i ułatwić dostęp

<p>Informowanie i porozumiewanie się</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przyznać pierwszeństwo porozumiewaniu się i wymianie informacji • Korzystać z „nowych” kanałów porozumiewania się, jak i z mobilnych służb • Indywidualizować informacje, w zależności od grup docelowych • Okresowo oceniać jakość informacji i skuteczność strategii komunikowania się
<p>Przeszkody psychologiczne i społeczno-kulturowe</p>	<p><i>Po stronie świadczących usługi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Walczyć ze stygmatyzacją i uprzedzeniami w stosunku do pewnych grup społecznych, poprzez szkolenia dostosowane do pracowników i zachęcanie do zmiany zachowań <p><i>Po stronie użytkowników i osób uprawnionych:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Poprawić procedury przyjmowania klientów, warunki udzielania świadczeń i uwzględniać sytuację użytkowników
<p>Niewystarczająca uwaga poświęcana grupom i regionom znajdującym się w najgorszej sytuacji</p>	<p><i>Grupy znajdujące się w najgorszej sytuacji:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Przyznawać zasoby (w najszerszym znaczeniu) tym grupom, aby umożliwić im korzystanie z ich praw społecznych <p><i>Regiony znajdujące się w najgorszej sytuacji:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wypracować politykę dotyczącą, w szczególności, regionów lub miejscowości znajdujących się w najgorszej sytuacji

Na podstawie tego przewodnika Rada Ekspertów Społecznych określiła możliwe kierunki działań, jeśli chodzi o politykę dotyczącą osób najuboższych i wykluczonych w Polsce. Została przygotowana wstępna lista postulatów do realizacji, które obecnie są konsultowane.

4. Rola mediów w walce z ubóstwem

W ramach przygotowań do Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem 2010, który zostanie uroczystie otwarty podczas konferencji w Madrycie 21 stycznia następnego roku, Komisja Europejska zorganizowała w dniach 28-29 października 2-dniowe wydarzenie skierowane głównie do prasy i mediów.

W pierwszym dniu odbyło się seminarium na temat "Ubóstwo i media", podczas którego zaproponowano dziennikarzom z całej Europy, zajmującym się zagadnieniami ubóstwa i wykluczenia społecznego, odbycie wizyty studyjnej i wymianę ich doświadczeń zawodowych. Dwa warsztaty prowadzone były przez organizację ATD Czwarty Świat i Fundację Joseph Rowntree (Wielka Brytania). Odbyły się 3 wizyty studyjne w Brukseli, dające jednocześnie dziennikarzom możliwość przeprowadzenia wywiadów z osobami pracującymi w terenie.

Drugiego dnia odbyła się konferencja „Ubóstwo: między percepcją i rzeczywistością - wyzwanie dla komunikacji” z udziałem ponad 400 dziennikarzy, polityków, organizacji pozarządowych i naukowców. Podczas konferencji zaprezentowane zostały ostatnie wyniki Eurobarometru na temat percepcji Europejczyków odnośnie ubóstwa i wykluczenia i ich poglądów na temat społecznych skutków kryzysu. Na konferencji wystąpił także Komisarz Spidla, który podkreślił rosnącą rangę pracy, która została zrobiona na rzecz opanowania problemu ubóstwa w Unii Europejskiej. Dyrektor EAPN Europa Fintan Farrell powiedział, że problemem nie jest tylko kwestia bardziej efektywnego użycia mediów, ale zapewnienie, że informacja jest właściwie przekazana. Teresa Hanley z Fundacji Joseph Rowntree zwróciła uwagę na kilka wyzwań dotyczących pozytywnego przesłania problematyki ubóstwa w mediach. Fundacja wydała publikację „Praktyczny przewodnik dla dziennikarzy, jak media mogą być użyte w bardziej efektywny sposób”. Prezentacje z tej konferencji dostępne są pod adresem: <http://ec.europa.eu/social> w zakładce "wydarzenia".

5. Najnowszy raport Eurobarometru o stosunku do problemu ubóstwa

Dla 73% Europejczyków, ubóstwo jest powszechnym problemem w ich kraju i 89% chce, by ich rząd powziął pilne działania w celu poprawy sytuacji - wynika tak z głównych rezultatów nowego sondażu Eurobarometru, dotyczącego postaw w stosunku do ubóstwa i wykluczenia społecznego, przedstawionego 27 października 2009 przez Komisję Europejską w ramach zbliżającego się Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem.

W sytuacji, gdy około 80 milionów osób - co stanowi 16% ludności Unii Europejskiej - żyje poniżej granicy ubóstwa i ma poważne bariery w dostępie do zatrudnienia, edukacji, mieszkania, usług społecznych i finansowych, przedstawione badanie zwraca uwagę na rozmaite aspekty ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Obywatele europejscy mają świadomość ubóstwa i wykluczenia społecznego: 73% z nich uważa, że ubóstwo jest powszechnym zjawiskiem w ich kraju. Za „społeczne” przyczyny ubóstwa najczęściej uważane są: wysokie bezrobocie (52 %) oraz nieodpo-

wiednie wynagrodzenia (49%), jak również zbyt niskie kwoty świadczeń socjalnych i emerytur (29%) oraz nadmierne koszty utrzymania mieszkania (26%). Główne „indywidualne” przyczyny ubóstwa to z kolei : brak wykształcenia, szkolenia lub umiejętności (37%), ubóstwo „odziedziczone” (25%) i narkomania (23%). Większość Europejczyków (56%) uważa, że bezrobotni to ci, którzy są najbardziej zagrożeni ubóstwem, a 41% uważa, że są to z kolei osoby starsze, 31% respondentów wymienia ludzi, których poziom wykształcenia, szkolenia lub umiejętności jest niewielki.

Prawie dziewięciu na dziesięciu Europejczyków (87%) uważa, że ubóstwo utrudnia dostęp do godziwych warunków mieszkaniowych, ośmiu na dziesięciu uważa, że stanowi przeszkodę w dostępie do szkolnictwa wyższego i kształcenia dorosłych, 74 % uważa, że zmniejsza szanse na znalezienie pracy. Większość (60%) uważa, że ubóstwo ma wpływ na możliwości dostępu do przyzwoitych szkół podstawowych a 54% myśli, że ogranicza ono zdolności do tworzenia i podtrzymywania relacji przyjacielskich i znajomości.

Zaś 89% Europejczyków uważa, że ich rząd narodowy musi podjąć nadzwyczajne środki do walki z ubóstwem. W całej Europie aż 53% obywateli uważa, że odpowiedzialność za tę walkę spoczywa na ich rządach.

Badanie Eurobarometru zostało przeprowadzone między 28 sierpnia i 17 września 2009 wśród prawie 27 000 obywateli wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

6. Ubóstwo w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej

Z danych Eurostatu wynika, że w Unii Europejskiej relatywnie częściej niż przeciętnie ubóstwem zagrożone są dzieci (osoby w wieku 0- 17 lat) oraz osoby starsze (w wieku 65 i więcej lat). Wskaźnik zagrożenia ubóstwem dla obu wymienionych grup osób wynosił w 27 krajach Unii po ok. 19%. W przypadku dzieci stopa ubóstwa wahała się od 10% w Danii, 11% w Finlandii oraz w Słowenii do 25 % w Rumunii i we Włoszech. W Polsce poniżej granicy ubóstwa relatywnego żyło 24% dzieci. Polska należała do krajów o najwyższym stopniu zagrożenia ubóstwem dzieci i młodzieży.

Wśród samotnych rodziców z dziećmi na utrzymaniu w UE zagrożonych ubóstwem było 34% osób (od 17% w Danii do 54% na Malcie): w Polsce – 31% osób.

Wśród osób w wieku co najmniej 65 lat wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym wynosił od 5% w Czechach, 6% na Węgrzech do 33% - w Estonii i na Łotwie oraz 51% na Cyprze. W Polsce, wśród osób starszych, dochody poniżej granicy ubóstwa miało 8% osób. Jest to jeden z najniższych wskaźników ryzyka ubóstwa dla tej grupy wiekowej w Unii Europejskiej.

Niekorzystnie natomiast na tle większości krajów Unii przedstawiała się w Polsce sytuacja osób pracujących. W populacji osób pracujących (w wieku co najmniej 18 lat) wskaźnik zagrożenia ubóstwem dla 27 krajów Unii Europejskiej oszacowano na ok. 8% (od 3% do 14%); Polska, ze wskaźnikiem wynoszącym 12% należała do krajów o najwyższej stopie ubóstwa wśród tej grupy ludności. Wyższe wartości wskaźnika odnotowano w Grecji (14%) i Rumunii (18%).

Jeżeli od dochodów gospodarstw domowych odjąć wszystkie świadczenia społeczne z wyjątkiem świadczeń związanych z wiekiem (głównie emerytury), to wskaźnik zagrożenia ubóstwem (przy przyjęciu progu ubóstwa na poziomie 60% mediany dochodów do dyspozycji) wzrósłby w Krajach Unii z 16% do 25%. W Polsce brak dochodów z transferów społecznych (innych niż emerytury i renty rodzinne) zwiększyłby zasięg ubóstwa z 19% do 27%.

W roku 2004, co 20 mieszkańców (rozszerzonej w tym roku o nowe kraje członkowskie) Unii Europejskiej dysponował dochodem nie przekraczającym równowartości 10 Euro dziennie. Największym odsetkiem osób o dochodach poniżej tego progu ubóstwa odznaczały się Łotwa i Litwa (ok. 37-40%) oraz Estonia i Polska (26-27%). Wśród nowych krajów członkowskich najmniejszy procent osób poniżej tej granicy odnotowano na Cyprze (0,7%), w Słowenii (1,6%) oraz w Czechach (4,1%). Wśród „starych krajów członkowskich” - najwyższym poziomem wskaźnika osób o dochodach niższych niż 10 Euro dziennie charakteryzowała się Portugalia (8% społeczeństwa) oraz Grecja, Hiszpania i Włochy (3-4%) natomiast najniższym – Luksemburg oraz Finlandia (0,3-0,5%).

Z badania Eurobarometru – „Ubóstwo i wykluczenie” wynika, że długotrwałe bezrobocie oraz niedostateczny poziom wynagrodzenia za pracę należą do najczęściej wymienianych przez mieszkańców Unii Europejskiej przyczyn ubóstwa i wykluczenia społecznego a posiadanie dobrej pracy stanowi dla blisko połowy (45%) mieszkańców 27 krajów Unii Europejskiej najważniejszy warunek „dobrego życia” (spośród 12 możliwych wariantów odpowiedzi). W Polsce taką odpowiedź deklarowało 53% osób.

Pomimo odnotowanej w ostatnich kilku latach poprawy, Polska należy nadal do krajów o najniższym wskaźniku zatrudnienia w Unii Europejskiej.

Więcej informacji na temat ubóstwa w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej można znaleźć w ekspertyzie Anny Szukiełojć-Bieńkuńskiej przygotowanej dla Polskiego Komitetu EAPN i dostępnej na stronie www.eapn.org.pl

7. Przesłuchanie parlamentarne „Zwalczenie ubóstwa i nierówności oraz budowanie zaufania w UE”

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu wraz z organizacjami członkowskimi zorganizowała w dniu 3 grudnia 2009 przesłuchanie w Parlamencie Europejskim „Zwalczanie ubóstwa i nierówności oraz budowanie zaufania w UE”.

EAPN, którego celem jest ochrona interesów osób dotkniętych ubóstwem, zorganizowała niniejsze przesłuchanie w celu omówienia wspólnie z europarlamentarzystami i kluczowymi podmiotami, konkretnych propozycji zapewnienia rozwoju społecznego w kontekście strategii UE 2020 oraz Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010. Do udziału w debacie zaproszono europarlamentarzystów z Europejskiej Partii Ludowej (EPP), Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów (S&D), Frakcji Liberalów i Demokratów (ALDE), Zielonych i Zjednoczonej Lewicy Europejskiej.

Rok 2010 to punkt zwrotny dla całej Unii Europejskiej. W tym roku, w kontekście trwającego kryzysu, Unia musi ustalić zakres i kierunek strategii UE 2020. Propozycje Komisji najprawdopodobniej będą próbą przeformułowania celów ze względu na potrzebę przywracania wzrostu, zapewnienia odpowiedniej długoterminowej reakcji na kryzys, stworzenia i utrzymania miejsc pracy w sposób redukujący wpływ na środowisko naturalne i zmianę klimatu. Istnieje ryzyko, że wymiar społeczny, a w szczególności walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym może zostać pominięty. Jest to poważne zagrożenie dla aspektu społecznego i szans powodzenia strategii oraz dla samej spójności społecznej UE, która i tak została znacznie osłabiona przez kryzys. Zorganizowane przesłuchanie miało na celu debatę z europarlamentarzystami na ten temat.

W debacie udział wzięli: Veronica Lope Fontagne (Hiszpania) z Europejskiej Partii Ludowej, Evelyn Regner (Austria) z Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów, Karima Delli (Francja) z Zielonych i Kyriacos Triantaphyllides (Cypr) ze Zjednoczonej Lewicy Europejskiej. Głos zabrał również Prezes EAPN, dyrektor EAPN oraz Antonia Carparelli z DG. ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans Komisji Europejskiej. Członkowie Parlamentu Europejskiego odnieśli się do głównych założeń strategii UE 2020. Niektóre z frakcji przedstawiły swoje postulaty związane z przygotowywaną Strategią. Następnie odbyła się debata z zaproszonymi gośćmi. Do udziału w przesłuchaniu zostali zaproszeni wszyscy członkowie Parlamentu Europejskiego. Sekretarz EAPN Polska rozesłał zaproszenie do polskich europarlamentarzystów. Niestety posłowie nie odpowiedzieli na zaproszenie i żaden z nich nie pojawił się na spotkaniu.

8. Konsultacje Strategii UE 2020

24 listopada Komisja Europejska opublikowała dokument roboczy „Konsultacje dotyczące przyszłej Strategii „UE 2020”. W Strategii zawarta jest wizja i priorytety dla Unii Europejskiej na lata 2010-2020. Strategia zastąpi obecnie obowiązującą Strategię Lizbońską i będzie głównym dokumentem wyznaczającym przyszłościowe priorytety działań Unii Europejskiej. Dlatego też istotne jest, aby walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także odwrócenie niekorzystnego trendu rosnących nierówności w społeczeństwie zostały rozpoznane i stały się kluczowym elementem tej Strategii. Jeżeli te elementy zostaną uwzględnione w Strategii pociągnie to za sobą wzmocnienie ważności problemu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu i wymagane będzie od każdego kraju członkowskiego przygotowywania Narodowych Planów Działania przeciwko Ubóstwu. Może to także znaczyć, że wszystkie polityki Unii Europejskiej, w tak istotnych kwestiach jak usługi (zarówno zdrowotne, społeczne, ale także transportowe czy energetyczne itp.) powinny być monitorowane pod względem ich wpływu na ubóstwo i nierówności.

W obecnie przygotowanym przez Komisję dokumencie brak jest wyraźnego odniesienia do problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego a także rozpoznania wzrastających nierówności w społeczeństwach. Ten dokument znajduje się obecnie w konsultacjach społecznych. Uwagi można nadsyłać **do 15 stycznia 2010** na adres mailowy: **EU2020@ec.europa.eu**

Dokument roboczy Komisji Europejskiej do konsultacji po polsku można znaleźć na stronie: http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/eu2020/consultation_en.htm

9. Raport „Systemy dochodów minimalnych w Europie”

Hugh Frazer i Eric Marlier, koordynatorzy Europejskiej Sieci Narodowych Niezależnych Ekspertów w dziedzinie Integracji Społecznej przygotowali raport dotyczący różnic w systemach dochodów minimalnych w różnych europejskich krajach. Raport ten jest kluczowym krokiem do zapewnienia implementacji Rekomendacji o Aktywnej Inkluzji z grudnia 2008 roku. EAPN Europa uważa, że raport jest ważnym dokumentem podkreślającym dysproporcję w warunkach systemu dochodów minimalnych w Europie i ich nieadekwatności.

Raport stwierdza, iż „większość państw członkowskich Unii ma jakiś system dochodu minimalnego dla ludzi w wieku produkcyjnym, którego celem jest zapewnienie minimalnych standardów życia dla nich i ich podopiecznych, kiedy nie mają oni innych środków finansowych do życia. Systemy różna się jednak po względem kom-

pleksowości i efektywności”. Jednakże „większość krajów członkowskich nie ma takich systemów dochodu minimalnego, który pozwalałby na godne życie”.

Raport podsumowany jest 16 rekomendacjami, które należałoby wdrożyć na poziomach narodowym i/albo Unii Europejskiej, aby wprowadzić w życie Aktywną Inkluzję.

Raport całościowy, jak i raporty poszczególnych krajów dostępne są na stronie internetowej: www.peer-review-social-inclusion.eu

Polski raport przygotowała dr Irena Wóycicka z Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (członek Rady Ekspertów Społecznych EAPN Polska).

Autorka we wstępie przytacza historię pomocy społecznej w Polsce. Począwszy od pierwszej ustawy o pomocy społecznej z 1923 roku, poprzez odsunięcie na bok kwestii społecznej w czasach komunistycznych, aż do modernizacji polityki społecznej w latach 90-tych. Ustawa o pomocy społecznej z 1991 r. wprowadzała takie koncepcje realizacji świadczeń społecznych, które bardzo trudno było wprowadzić w życie. Główną przyczyną tego były niewystarczające fundusze publiczne. W okresie 2003 -2004 w polskim systemie pomocy społecznej wprowadzono liczne zmiany spowodowane wymogami unijnymi i metodą otwartej koordynacji. W wyniku reform system świadczeń został uspołniony i uproszczony. Reforma z 2004 roku zmniejszyła margines uznaniowości przy określaniu prawa do świadczeń, a w roku 2005 usankcjonowano tzw. kontrakt socjalny. Kolejne działania prawne związane były z narzędziami aktywizacji zawodowej.

Następnie autorka skupia się na instytucjonalnych ramach systemów dochodów minimalnych. System dochodów minimalnych (minimum income scheme) dla osób w wieku produkcyjnym to podstawowy program pomocy społecznej ostatniej szansy dla najuboższych gospodarstw domowych. *Na system ten składają się takie zasiłki jak: zasiłek okresowy, zasiłek stały i zasiłek celowy.*

Od 2004 r. ustawowa granica ubóstwa określana jest na podstawie koszyka towarów i usług w gospodarstwach domowych o niskich dochodach. W tym samym roku wprowadzono reformę, która spowodowała zwiększenie wysokości świadczeń z pomocy społecznej w latach 2005-2008. W okresie spadku bezrobocia, zmniejszyła się również liczba gospodarstw korzystających z zasiłków pomocy społecznej.

Kolejno autorka wyjaśnia i opisuje powiązanie świadczeń z pomocy społecznej z innymi dochodami (w tym z zabezpieczenia społecznego). Mowa jest m. in. o: zasiłku dla bezrobotnych, świadczeniach rodzinnych, dodatkach mieszkaniowych. Kwestia aktywizacji zawodowej dotyczy głównie wprowadzenia kontraktu socjalnego, jako narzędzia formalnego służącego pobudzeniu do działania beneficjentów pomocy społecznej. Kolejny rozdział autorka poświęca ocenie systemu dochodów minimalnych. W raporcie mowa jest o tym, że „zasięg świadczeń z pomocy społecznej nie jest zbyt duży. Zasiłki okresowe obejmują około 3,5%–5,8% ludności; zasiłki stałe są wypla-

canie 0,4%–0,5% mieszkańców, a po uwzględnieniu członków gospodarstw domowych osób pobierających takie świadczenia, docierają one do około 0,8% społeczeństwa. Najszerszy jest zasięg zasiłków celowych - w gospodarstwach domowych, które otrzymują takie świadczenia, żyje ponad 6%–8,4% ludności". Zdaniem autorki, z uwagi na niski poziom ustawowej granicy ubóstwa zasięg systemu dochodów minimalnych jest raczej ograniczony. Ponadto jak wskazują analizy, bardzo dużo osób nie korzysta z pomocy społecznej, mimo iż spełniają one kryteria dochodowe. Ponadto w świetle dużego różnicowania kosztów utrzymania między różnymi regionami, można zakwestionować sens określania jednej granicy ubóstwa dla całego kraju. Różnice te są szczególnie widoczne w dużych miastach, w których koszty utrzymania są znacznie wyższe niż na terenach wiejskich.

Programy aktywizacji i szkoleń są kolejnym zagadnieniem podejmowanym przez dr Wóycicką. Píše ona, że programy takie są bardzo często źle opracowywane i nie zaspokajają potrzeb osób, które są najbardziej oddalone od rynku pracy. W 2004 r. [...] Zdefiniowano zestaw form pomocy w ramach aktywnej polityki rynku pracy dostępnych dla osób z tych grup, takich jak subsydiowane miejsca pracy i szkolenie zawodowe w miejscu pracy. Ponadto dzięki wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego zwiększyły się fundusze przeznaczane na działania aktywne. Usługami zapewniającymi godziwy poziom życia, a które wymagają jeszcze wielu zmian i reform są zdaniem autorki opieka zdrowotna i kwestia mieszkaniowa.

10. Opinia EKES w sprawie związku między równouprawnieniem, wzrostem gospodarczym i wskaźnikami zatrudnienia

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przygotował we wrześniu 2009 opinię w sprawie związku między równouprawnieniem, wzrostem gospodarczym i wskaźnikami zatrudnienia w związku z przygotowaniem przez Komisję Europejską sprawozdaniem.

Komisji ogłosiła niedawno sprawozdanie dotyczące sytuacji kobiet na rynku pracy. I tak: stopa zatrudnienia kobiet wynosi 58,3% wobec 72,5% w wypadku mężczyzn. Natomiast stopa zatrudnienia kobiet w niepełnym wymiarze czasu pracy wynosi 31,2%, a mężczyzn 7,7%. Podkreślono również przewagę kobiet w sektorach, w których praca jest gorzej opłacana oraz nierówny podział władzy w instytucjach i przedsiębiorstwach.

Głównym wnioskiem płynącym z danej analizy jest to, że korzyści z równouprawnienia płci dla gospodarki nie powinno oceniać się wyłącznie pod kątem większej opłacalności działania przedsiębiorstw. Równouprawnienie płci może być czynnikiem rozwoju: 1) dzięki większemu udziałowi kobiet w rynku pracy; 2) dzięki więk-

szej niezależności finansowej; 3) poprzez lepsze włączenie kobiet do systemu podatkowego. Nie jest tajemnicą, że firmy, w których zarządzie zasiada więcej kobiet, odnotowują lepsze wyniki. Efektywniejsze wykorzystanie potencjału dobrze wykształconych kobiet niesie ze sobą korzyści ekonomiczne.

Ekonomiczna niezależność kobiet niewątpliwie przynosi gospodarce korzyści ze względu na ich wkład, jako konsumentów towarów i usług a także poprzez siłę nabywczą gospodarstw domowych. Tenże wkład powinien znaleźć większe uznanie w polityce gospodarczej prowadzonej na wszystkich szczeblach. Dodatkowo kobiety powinny skorzystać z obecnych przemian, aby zdobyć nowe umiejętności w nowych miejscach pracy. Tymczasem wkład kobiet, ich wysoki poziom wykształcenia oraz zdolność do zaspokojenia przyszłych potrzeb rynku pracy są nadal niedoceniane i nieuznawane.

Czynnikami, które powodują hamowanie potencjału kobiet to m.in.: nierówny podział zadań rodzinnych, niewystarczające publiczne struktury opieki przedszkolnej, ciężar stereotypów, segregacja na rynku pracy, brak uznania kwalifikacji i umiejętności wykorzystywanych w wielu zawodach, praca w niepełnym wymiarze godzin, niskie wynagrodzenia, przemoc i molestowanie o charakterze seksualnym.

Analizy natomiast pokazują, że równouprawnienie płci może być czynnikiem wzrostu i zatrudnienia, ponieważ: stopa zatrudnienia i wynagrodzenie kobiet mogą wzrosnąć, kobiety mogą zająć więcej stanowisk politycznych i decyzyjnych, więcej kobiet zakładających przedsiębiorstwa wniesie w gospodarkę cenne wartości i wkład finansowy dzięki innowacjom i tworzeniu miejsc pracy.

Ważnym aspektem na przyszłość jest określenie kwalifikacji w zajęciach związanych z usługami dla osób i doprowadzenie do ich profesjonalizacji. Kiedy mężczyźni zechcą wykonywać prace w zakresie pomocy domowej, opieki nad dziećmi i pomocy na rzecz rodziny, uczyniony zostanie wielki krok w kierunku równouprawnienia płci.

W kolejnych działaniach UE na rzecz równości kobiet i mężczyzn określono środki, które należy zastosować, by wspierać kobiecą przedsiębiorczość, pomóc kobietom w stworzeniu własnego przedsiębiorstwa i w korzystaniu ze szkoleń przeznaczonych dla przedsiębiorców, oraz by ułatwić im dostęp do finansowania. W powyższych zadaniach nie należy zapominać o tak ważnej kwestii jak rola partnerów społecznych.

Działania zmierzające do równouprawnienia płci powinny być traktowane jako swoisty środek umożliwiający: wspieranie wzrostu i zatrudnienia, zwiększenie niezależności ekonomicznej kobiet, inwestowanie w zasoby ludzkie; stworzenie warunków do lepszego godzenia pracy, życia rodzinnego i prywatnego; pobudzanie ducha przedsiębiorczości wśród kobiet poprzez należyte uwzględnienie aspektu płci w krótko-, średnio- i długoterminowych środkach podejmowanych wobec kry-

zysu gospodarczo-finansowego, ograniczenie ubóstwa pracowników poprzez lepszy dostęp do pracy, pewność zatrudnienia i godziwe wynagrodzenie.

Ponadto Komitet Ekonomiczny-Społeczny wzywa wszystkie podmioty społeczeństwa obywatelskiego i decydentów politycznych do:

- przeanalizowania możliwości złagodzenia zasad dotyczących emerytury, co mogłoby obejmować możliwość wykorzystania awansem czasu przed emeryturą na obowiązki rodzinne;
- wzbogacania oferty usług świadczonych w domu dzięki rozwijaniu usług publicznych i tworzeniu przedsiębiorstw;
- zwiększenia liczby kobiet na stanowiskach kierowniczych w administracji publicznej oraz w zarządach i kierownictwach przedsiębiorstw prywatnych i publicznych;
- szerokiego ujęcia tego zagadnienia, celem zastosowania zarówno natychmiastowych środków, jak i działań długofalowych.

11. Nowy skład Komisji Europejskiej

Szef Komisji Europejskiej, Jose Manuel Barroso, przedstawił 25 nominacji na stanowiska Komisarzy na okres następnych 5 lat. Nominacje zostaną potwierdzone po dyskusji w Parlamencie Europejskim w styczniu 2010. Polskim przedstawicielem w Komisji został Janusz Lewandowski, który będzie Komisarzem ds. budżetu. Komisarzem ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych został Węgier Laszko Andor, poprzedni dyrektor Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Najpilniejszą sprawą dla tego Komisarza będzie rozwój nowego podejścia do kończącej się w 2010 Strategii Lizbońskiej. Będzie on musiał również przyjrzeć się zmianie dyrektywy dotyczącej czasu pracy.

Obok przedstawienia nominacji na nowych 25 Komisarzy, szef Komisji Barroso zaprezentował również jego długo oczekiwane propozycje Strategii Unii do 2020 roku i miejsca gdzie Unia Europejska powinna się znaleźć w 2020 roku. Wierzy on, że wyjściem z obecnego kryzysu powinien być punkt wejścia do „nowej trwałej społecznej, mądrzejszej i bardziej zielonej ekonomii, gdzie nasze powodzenie będzie rezultatem innowacji i lepszego zużycia dostępnymi źródłami i gdzie wiedza będzie kluczowym czynnikiem rozwoju”.

Wydawca: **WRZOS**

Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych
ul. Nowy Świat 49
00-042 Warszawa
tel.: /22/ 826-52-46
fax: /22/ 551-54-55

eapn@wrzos.org.pl
www.wrzos.org.pl

Redakcja:
Kamila Płowiec

Skład i projekt graficzny:

Ro To Co
www.rotoco.pl

Druk: